

Exposició "Un pessebre napolità del segle XXI"

d'en Josep Massagué

Del 12 de desembre al 2 de febrer. Sala Espai Zero

En Josep Massagué Vendrell ha fet, aquest 30 de novembre, diada de Sant Andreu, 75 anys. Tot just com el Museu Tèxtil de Terrassa on exposa, des de fa tres anys el seu pessebre napolità del segle XXI.

Des de l'any 1971, el Massagué (Massa per tots els companys i amics del teatre i del cinema) s'ha dedicat a dissenyar decorats i vestuari per un munt d'obres de teatre i un bé de Déu de pel·lícules. Són força anys bregant a dalt dels escenaris i als tallers de vestuari, amb els actors.

Amb aquesta escena nadalenca, en Josep Massagué mostra la seva ànima d'artesà pulcre i minuciós i ens sedueix amb les diverses escenografies que hi apareixen i amb uns peculiars personatges que vesteixen una indumentària sumptuosament tractada. Ell mateix ho explica a continuació.

ÉS UN CONSORCI DE:

Diputació
Barcelona

Ajuntament
de Terrassa

Com va arribar el pessebre al Museu Tèxtil

"Quan em vaig jubilar, ben a desgrat meu, ja feia un parell d'anys que posava el pessebre napolità a casa. Les primeres figures les havia comprat a Nàpols en cada viatge que hi feia. Nàpols em va enamorar des del primer dia. Aquest amor ha anat augmentant amb els anys i els napolitans encara avui, que ja fa molts anys que hi torno, segueixen sorprenent-me amb la seva forma d'entendre la vida, ... de viure i de fer que tu l'entenguis.

Tenir tot el temps per mi, va permetre'm que m'aboqués a la maqueta del tren elèctric (un altre dels meus vicis) i al pessebre.

La Sílvia Carbonell, directora del Museu Tèxtil, va venir un dia a casa per recollir uns dissenys de roba de teatre que volien exposar al museu, en ocasió d'una mostra de vestuari sobre el Mag Lari. Jo estava enfeinat vestint alguns pastors i pastores que acabaven d'arribar tots nuets i sense muntar, i va quedar sorpresa i enamorada de les figures que ja estaven muntades, pintades i vestides.

I així, a més d'emportar-se els dissenys, va fer-me la proposta de muntar el meu pessebre napolità al museu, pels volts del Nadal de 2018.

Va ser un èxit, mal m'estigui el dir-ho. I així doncs, vàrem repetir l'any 2019... i ara és el tercer cop que el Pessebre es mostra aquí al Museu Tèxtil".

Un pessebre napolità actual i personal

"És evident que el que veieu és un pessebre Napolità, sí. El meu pessebre, un pessebre del segle XXI. Per què dic això?

El meu pessebre, tot i mantenint escrupolosament les tècniques i molts materials de "tota la vida", ha pogut ajudar-se dels avenços dels nostres dies, tant en materials, pintures, teixits com en la forma en què els he pogut utilitzar.

Antigament la seda i la llana teixits a mà eren les robes que es feien servir normalment per vestir les figures. Les fruites, les verdures, els formatges, els embotits, els peixos i els mariscs, etc. que formen els bodegons del fruiter, el carnisser o la peixatera, es modelaven amb cera.

ÉS UN CONSORCI DE:

Diputació
Barcelona

Ajuntament

de Terrassa

Avui, aquesta cera ha estat substituïda per les argiles polimèriques, sintètiques. Les pintures a l'oli, ho han estat per les acríliques... No és, doncs, un pessebre napolità de museu, com els que es poden veure a Nàpols, a tota Itàlia, a Múrcia, Valladolid, Madrid i d'altres llocs a Espanya.

El meu pessebre està ple de figures estrictament napolitanes, i d'altres que no es veuran mai a cap pessebre, perquè són figures de personatges i oficis que fan part de la nostra memòria, de les tradicions més arrelades, dels costums més antics...

Si bé en un pessebre napolità es poden veure una castanyera, un sabateret, una dida amb el nen que mama... no hi veurem mai un orxater valencià, un senyor rector, un paio venent melons i síndries, un barber arrencant-li un queixal a un pobre pagès...

I aquesta és la diferència que hi ha entre un pessebre napolità ortodox i el meu pessebre, més personal, més tendre..."

Les novetats de la 3a edició del pessebre

"Per a l'ocasió del 75 aniversari del Museu Tèxtil de Terrassa, Sant Josep i la Mare de Déu podran aixoplugar-se en un portal nou, una *rocca*, com se'n diu a Nàpols del grup central del Naixement.

Les runes d'un temple circular grecoromà que se'm va posar al cap fer per aquest any substitueixen la cova, la *grotta* més tradicional. També he afegit la parada del pagès que ven melons i síndries, la castanyera que ven, a més de les castanyes calentes, caramels, anissos, pomes ensucrades i altres lllaminadures. És nova també la parada de la peixateria. Per l'any vinent ja tinc pensats altres oficis i figures que aniran enriquint el món del pessebre".

El món dels pessebres napolitans

“Potser algú pensi que ja en té prou de figures, que ja estan prou atapeïdes. I ara! No us ho penséssiu pas. Un pessebre napolità com Déu vol, es una munió de gent que caminen, ballen, baden, mengen o dormen els uns a sobre els altres, en un món carregat i que costa de seguir i d’individualitzar figura a figura. Ni tan sols la Verge, Sant Josep i el nen, escapen a aquest atapeïment del pessebre. El bou, la mula i dos o tres pastors i pastores s’amunteguen al seu damunt per adorar al Nen Jesús.

Per què és així el món dels pessebres? La raó d’això és que cada figura nova que els amos de la casa compraven, o els regalaven per Nadal, pujava al pessebre sense substituir a cap de les que ja hi vivien. I com que era un costum força arrelat el fer comandes de sis, set o vuit figures noves cada Nadal, o regalar als amics un parell de pastors, una circassiana carregada de collarets o un camell, uns bens o un bou, aviat el pessebre era un microcosmos superpoblat.

L’inici del pessebre napolità és a la cort dels Borbons de Nàpols, de la noblesa napolitana que volien, amb aquests panorames molt grans i plens de figures, mostrar el seu estatus i les seves possibilitats carregant als Reis d’Orient i al seu seguici de joies, baguls de pedreries, argenteria, i guarniments, tot fabricat amb or, argent i pedreria fina, i als pagesos i *popolani* de fruites, menjar, i queviures fets amb cera i amb un detall i una cura delicadíssima.

El resultat eren uns pessebres que costaven un ull de la cara i que no estaven a l’abast de tothom. Constituïen regals valuosíssims entre les corts reials, comtals i ducals i entre la noblesa que s’ho podia permetre.

A les cases nobles i burgeses amb possibilitats, hi havia, normalment, una estança on hi tenien instal·lat el pessebre, que anava enriquint-se amb més figures cada any. Les famílies anaven a visitar-los de casa en casa per presumir de la riquesa del “seu” pessebre i acabar decidint que, com el seu, no n’hi havia cap!

De fet, quan veieu el pessebre del Museu Tèxtil, m’agradaria que també us sembli tan bonic com em sembla a mi”.

Josep Massagué Vendrell -Terrassa, Nadal 2021

ÉS UN CONSORCI DE:

Diputació
Barcelona

Ajuntament

de Terrassa

Josep Massagué Vendrell (Barcelona, 30 de novembre de 1946)

És llicenciat en història de l'art, en decoració i cinematografia i en escenografia i vestuari.

Ha treballat molts anys en el món del cinema i del teatre. Entre d'altres, destaquem:

En **cinema** va treballar en l'ambientació i vestuari de pel·lícules com:

- "Mi querida señorita", de Jaime de Armiñan
- "La ciudad de los prodigios", de Mario Camus
- "El coronel Macià", de Josep Maria Forn

En **teatre** ha fet vestuari i escenografia en obres com:

- "El último gallinero", d'Alberto Miralles
- "El comte Arnau", d'Esteve Valls
- "Arlequí, criat de dos amos", al Teatre Nacional de Catalunya
- "Germans de Sang", de Ricard Reguant
- "La reina de les fades", de Henry Purcell
- "Macbeth, inauguració del Teatro Español de Madrid

ACTIVITATS:

- **12 de desembre.** Inauguració amb visita comentada d'en Josep Massagué. Entrada lliure, places limitades a l'aforament de la sala

Per a més informació i/o concertar visites per a grups cal contactar amb auladidactica@cdmt.cat/ 93 731 52 02.

C. SALMERÓN, 25
08222 TERRASSA
(BARCELONA)

T. 937 315 202
info@cdmt.cat
www.cdmr.cat

GALERIA D'IMATGES

ÉS UN CON

Diputació
Barcelona

Ajuntament

de Terrassa

C. SALMERÓN, 25
08222 TERRASSA
(BARCELONA)

T. 937 315 202
info@cdmt.cat
www.cdmr.cat

C. SALMERÓN, 25
08222 TERRASSA
(BARCELONA)

T. 937 315 202
info@cdmt.cat
www.cdmt.cat

C. SALMERÓN, 25
08222 TERRASSA
(BARCELONA)

T. 937 315 202
info@cdmt.cat
www.cdm.t.cat

ÉS UN CONSORCI DE:

Diputació
Barcelona

Ajuntament de Terrassa